

Nr 16

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 474 av herr *Enarsson* och II: 600 av herr *Oskarson m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte anta följande

Förslag

till

Förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

Till grund — — — denna inkomst.

Skatteberäkning enligt 1 § må ske endast under förutsättning att den inkomst, som skall ligga till grund för skatteberäkningen, uppgår till minst 5 000 kronor och tillika utgör minst en tiondedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om 1969 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 2 § andra stycket förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst må sådan skatteberäkning ske endast under förutsättning att den inkomst, som skall ligga till grund för skatteberäkningen, uppgår till minst 5 000

Bihang till riksdagens protokoll 1968. 7 saml. Nr 16

kronor och tillika utgör minst en femtedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst.

Till grund för förordningens ursprungliga bestämmelser låg det förslag, som framlades av 1944 års allmänna skattekommitté i dess betänkande SOU 1949: 9. Spärregeln borde enligt kommittén utformas så att, samtidigt som den hindrade skattskyldiga att i oträngt mål göra framställningar om skattelindring, den icke skulle utgöra hinder för skattskyldiga i lägre inkomstskikt att komma i åtnjutande av den särskilda skatteberäkningen. Kommittén uttalade att det hade varit önskvärt att kunna göra rätten till särskild skatteberäkning beroende av antingen hela den i deklARATIONEN redovisade inkomstens storlek eller också av beloppet av den ackumulerade inkomsten. Detta skulle emellertid leda till alltför ojämna resultat, varför kommittén föreslog såväl att skatteminskningen skulle uppgå till minst 100 kronor som att den ackumulerade inkomsten skulle utgöra minst 3 000 kronor. I proposition nr 170 till 1951 års riksdag fann föredragande departementschefen den av kommittén föreslagna spärregeln inte vara godtagbar. Den kunde enligt departementschefen inte anses tillräckligt effektiv och skulle dessutom vid tillämpningen medföra onödigt arbete och betydande olägenheter för såväl skattskyldiga som taxeringsmyndigheter. Enligt departementschefen borde spärregeln utformas på sådant sätt att såväl den skattskyldige som taxeringsmyndigheterna utan mer ingående uträkningar kunde konstatera, huruvida en ackumulerad inkomst var så stor att rätt till särskild skatteberäkning förelåg. En spärregel av innebörd att rätt till särskild skatteberäkning skulle inträda om den ackumulerade inkomsten uppgick till visst angivet belopp och utgjorde viss andel av den skattskyldiges taxerade inkomst skulle uppfylla de angivna kraven, även om en sådan regel i vissa gränsfall kunde leda till otillfredsställande resultat. Till vilket belopp den ackumulerade inkomsten skulle bestämmas och hur stor andel denna inkomst skulle utgöra av den taxerade inkomsten var en avvägningsfråga. Departementschefen fann, att särskild skatteberäkning borde kunna medges, då den ackumulerade inkomsten uppgick till minst 5 000 kronor och utgjorde minst en tredjedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. Den av departementschefen föreslagna spärrens konstruktion accepterades av bevillningsutskottet (bet. nr 62/1951), som likväl ansåg att man i huvudsak nådde det med spärregeln avsedda resultatet om beloppsgränsen sattes vid 4 000 kronor. Spärregeln i förordningens ursprungliga lydelse utformades i enlighet med utskottets förslag.

Förordningen om ackumulerad inkomst fick i viss mån karaktär av försökslagstiftning. Sedan förordningen varit i kraft inemot sex år ansågs en översyn av bestämmelserna böra komma till stånd. År 1961 avlämnade skatteutredningen ang. ackumulerad inkomst m. m. betänkande i ämnet

(SOU 1961: 56). Utredningen föreslog i vad avser spärregeln att kvoterings-spärren skulle upphävas. I syfte att undvika en alltför stor arbetsbelastning för taxeringsmyndigheterna föreslogs en höjning av beloppsspärren från 4 000 kronor till 6 000 kronor. En sådan höjning ansåg utredningen för övrigt motiverad av penningvärdets fall. Till förmån för en enda beloppsspärr talade också att det blev mycket lättare för de skattskyldiga att bedöma, i vilka fall de var berättigade till särskild skatteberäkning. Föredragande departementschefen förordade emellertid i proposition nr 114 till 1962 års riksdag att beloppsspärren skulle sättas till 5 000 kronor, därvid hänsyn tagits till de erinringar, som under remissförfarandet framförts från löntagareorganisationernas sida. Vid sådant förhållande ansåg departementschefen en kvoterings-spärr alltför vara erforderlig. En viss uppmjukning av denna borde emellertid göras, och spärren syntes enligt departementschefen kunna jämkas till en femtedel, ett förslag som för övrigt alternativt framförts av utredningen i dess motivering. I sitt av 1962 års riksdag godkända betänkande nr 47 tillstyrkte bevillningsutskottet det i propositionen framförda förslaget. Utskottet uttalade därvid att om man beaktade, att konsumentprisindex under en elvaårsperiod (1951—1961) stigit med omkring 40 procent, den av departementschefen föreslagna höjningen av beloppsspärren till 5 000 kronor syntes måttfull. En sådan höjning torde erfordras för att inte i alltför hög grad öka beskattningsmyndigheternas arbetsbörda. Av samma skäl borde också den i propositionen föreslagna kvoterings-spärren bibehållas.

Bevillningsutskottet prövade år 1966 samma yrkande som det nu framförda. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 9 avvisade utskottet yrkandet. Utskottet uttalade därvid att det förändrade penningvärdet och den till följd därav stigande lönenivån stundom kunde medföra att förordningen om ackumulerad inkomst inte ägde tillämpning. Med hänsyn till att spärregeln ändrats så sent som 1962 var utskottet emellertid inte berett att tillstyrka en så genomgripande författningsändring, som motionärerna yrkat. Utskottet förutsatte emellertid att Kungl. Maj:t skulle ägna spörsmålet sådan uppmärksamhet att möjligheterna till skattelindring för ackumulerade inkomster inte begränsades till följd av förändringar i penningvärdet.

Motionerna

Motionärerna framhåller, att den omständigheten att den ackumulerade inkomsten skall utgöra minst en femtedel av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten i och med stigande löner kommit att i många fall utgöra ett hinder för förmånligare beskattning. Såsom exempel åberopar motionärerna det fall att en anställningshavare enligt reservbefälskungörelse för krigsmakten efter fullgörande av första tjänstgöringsperioden vid 36 års

ålder erhåller premie, i normalfallet fyra månadslöner i löneklass A 15 ortsgrupp 4 eller enligt 1967 års lönenivå 8 036 kr. För den andra tjänstgöringsperioden, som utlöper vid 47 års ålder, utgår premie med fyra månadslöner i löneklass A 23 ortsgrupp 4 eller 12 384 kr. En tillämpning av förordningen om ackumulerad inkomst kommer i detta och andra liknande fall med hänsyn till den gällande kvoteringsspärren mera sällan att äga rum. Det kan inte anses tillfredsställande att inkomster av denna art blir hårdare skattebelastade än som i princip är avsett. Därför föreslår motionärerna att kvoteringsspärren sänks till en tiondedel av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten.

Utskottet

Enligt 2 § förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst får särskild skatteberäkning äga rum om den ackumulerade inkomsten — d. v. s. sådan inkomst som hänför sig till minst två beskattningsår — uppgår till minst 5 000 kr. (den s. k. beloppsspärren) och dessutom utgör minst en femtedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst (den s. k. kvoteringsspärren).

Motionärerna yrkar att kvoteringsspärren sänks till en tiondedel och framhåller därvid att den nu gällande spärren i och med stigande löner kommit att förhindra särskild skatteberäkning i många fall där en sådan är alldeles särskilt motiverad. Som exempel åberopar motionärerna de premier reservofficerare kan erhålla enligt 1962 års reservbefälskungörelse för krigsmakten och som f. n. uppgår till 8 036 kr. för den första och till 12 384 kr. för den andra tjänstgöringsperioden. Motionärerna anser det otillfredsställande att inkomster av denna och liknande art ofta inte kan bli föremål för särskild skatteberäkning.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att viss tveksamhet rått huruvida en av reservofficerare uppburen premie skall anses hänförlig till hela den fullgjorda tjänstgöringsomgången eller till det antal år, då tjänstgöringsomgång eller del därav fullgjorts. Riksskattenämnden har med anledning härav i april 1965 uttalat att den funnit övervägande skäl tala för att det sistnämnda alternativet tillämpas vid skatteberäkning enligt förordningen om ackumulerad inkomst. Vidare bör enligt utskottets mening även uppmärksammas att premiebelopp efter särskild framställning kan betalas ut i delposter under en tid av högst fem år, ett förfarande som kan medverka till en lindrigare beskattning.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att det förändrade penningvärdet och den till följd därav stigande lönenivån kan medföra att förordningen om ackumulerad inkomst inte äger tillämpning vare sig i det av motionärerna påtalade exemplet eller i andra fall, där den ackumulerade inkomsten visserligen överstiger beloppsspärren men ändå är så låg att

kvoteringsspärren förhindrar särskild skatteberäkning. Det bör dock framhållas att det förändrade penningvärdet knappast kan beaktas enbart genom en justering av kvoteringsspärren. Penningvärdeförändringen kan vid en eventuell översyn av förordningen om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst också väntas leda till att beloppsspärren höjs. Man kan nämligen inte bortse från att såväl beloppsspärr som kvoteringsspärr tillkommit med hänsyn till kravet på att taxeringsmyndigheternas arbetsbörda inte skall onödigt ökas. Enligt utskottets mening bör frågan om såväl en höjning av beloppsspärren som en sänkning av kvoteringsspärren i förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst upptas till prövning i ett större sammanhang. Med det anförda anser utskottet sig böra avstyrka bifall till motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionerna I: 474 och II: 600.
Stockholm den 5 mars 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s), Yngve Nilsson (h), Sundin (cp), Wärnberg (s), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Wirmark (s) och Tistad (fp); samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt (s), Gustafson i Göteborg (fp), Engkvist (s), Vigelsbo (cp), Asp (s), Andersson i Essvik (s), Eriksson i Bäckmora (cp), Enskog (fp), Kristenson (s) och Lothigius (h).